

A záródások becslési módjai, valamint a záródások és a többi állományszerkezeti, fatermési tényezők között fennálló összefüggések vizsgálata továbbra is a feladatunk marad. A különböző fafajok fiatal és idős állományaiban az ERTI által létesített hosszúlejárátú kísérleti területek mindehhez már biztos alapot adnak.

Д-р Кишиш Р.: ОЦЕНКА СОМКНУТОСТИ ДРЕВОСТОЕВ.

Нужно различать два вида сомкнутости: сомкнутость полога у сомкнутости кроны. При последней учитывается и двойная проекция кроны. Для определения размера сомкнутости имеются различные приёмы. Автор выработал метод, заключающийся в сравнении с рисунками стандарта-моделя. Это даёт возможность наиболее точно и быстро производить глазомерную таксацию. Сообщенный рисунок-модель показывает пределы сомкнутости при разностях 5 и 10% для наиболее характерных сомкнутостей.

R. R. Kiss: ESTIMATION OF STAND CLOSURE.

Two kinds of closure are to be distinguished: the canopy closure and the crown closure. The latter takes into account the doublecovered areas, too. There are several methods to determine the rate of closure. The author elaborated a new method, using standard models as comparison tools. This method helps to make the ocular estimate, which is however the quickest one, more punctual. The six models published here, give the most characteristic closure limits with 5—10 per cent differences.

1968/69 telének időjárása

Az elmúlt tél időjárását általában a szokásosnál nagyobb hideg és első felét szárazság jellemezte.

December hónapban az ország egész területe erősen borult és hideg volt. A havi középhőmérséklet 2,0—3,0 °C-kal az átlag alatt maradt. Két erősen hideg szakasz volt 10—15. és 27—31. között. Ekkor a legerősebb lehűlés —10,0, ill. —15,0 fok között változott. A 18—25. közötti aránylag enyhe periódusban pedig a maximális felmelegedés 12,0 °C-ot ért el.

A csapadékeloszlás igen változatos képet mutatott. A hónap első két hetében minden nap volt valahol csapadék, de az alig érte el az 1 mm-t. A havi csapadék zöme 16—19. között esett le. A havi csapadék mennyisége a Kisalföldön, az Északi Középhegységben, valamint a Tiszahát és a Nyírség egyes részén kevéssel meghaladta a sokévi átlagot. Legszárazabb volt az ország közepé Ráckeve—Kaposvár—Baja—Túrkeve által határolt területen. Itt a havi csapadék a sokévi átlag felét sem érte el. Az ország többi részén az átlagos érték körüli csapadékokat mértek.

A hónap első felében mérhető hótakaró csak a Kékesen és Galyatetőn volt. A 16—17-én megindult havazás az ország északi részén adott néhány cm-es hótakarót, mely a 20-a körüli meglehullám hatására eltűnt. A 26-án megindult újabb havazás néhány cm-es hótakaróval borította csaknem az ország egész területét.

1969 januárjában az országban két eltérő időjárási jelleg alakult ki. A Duna vonalától nyugatra az átlagosnál borultabb és csapadékosabb időjárás uralkodott, míg keleten derültebb és szárazabb jellegű volt. A hőmérséklet délen és keleten mintegy 2,0 °C-kal, az ország többi, nagyobbik részén 0,5—1,5 °C-kal volt alacsonyabb a sokévi átlagnál. A hónap folyamán télies és enyhe periódusok váltották egymást. Főleg a hónap első fele volt hideg, amikor —22,0 °C-ig süllyedt a hőmérő. A hónap közepé és vége viszonylag enyhébb volt 5—11 °C-os maximumokkal.

A havi csapadék Sopron és Kőszeg térségében meghaladta a törzsérték kétszeresét. Kelet felé haladva fokozatosan csökkent, s Budapest—Makó vonalától keletre az átlagos csapadék 25—50%-a hullott. Csongrád, Tiszabecs térségében, valamint a Kőrösök, a Mátra és Bükk vidéken a leesett csapadék a sokévi átlag egy negyedét sem érte el.

A hónap első felében jelentékeny hótakaró csak a Dunántúlon és az Északi hegyvidéken hullott. A hónap végére pedig inkább csak hófoltok maradtak.

Februárban az időjárás jellege annyiban változott meg, hogy szokatlanul bőséges csapadékot hozott. A havi középhőmérséklet keleten volt a legnagyobb +0,1, +1,0 °C-os eltéréssel. Nyugatra haladva fokozatosan hűlt, s a nyugati határszélen —1,6 °C-kal volt hűvösebb az átlagos értéknél. A hónap első 5 napjában kellemes, enyhe időjárás uralkodott 7,5—12,3 fokos maximumokkal. A 6—14. és 17—19. között fellépő hideghullám havazást hozott, s —23,0 fokos minimumot mértek.

A csapadék havi összege Tiszabecs környékének kivételével mindenütt meghaladta a sokévi átlagot. Legcsapadékosabb volt Komárom, Szekszárd és Békéscsaba térsége, valamint a Duna—Tisza közén Budapest—Gyöngyös—Tompá által határolt háromszög. E területeken a leesett csapadék a sokévi átlag háromszorosát is meghaladta.

Hónap	Megnevezés	Győr	Keszthely	Szentgotthárd	Pécs	Budapest	Baja	Szolnok	Miskolc	Nyíregyháza	Debrecen	Békéscsaba	Kékes-tető
1968. dec.	Havi középhőmérséklet, °C	-2,2	-1,7	-3,2	-1,7	-1,9	-1,1	-1,8	-3,2	-2,5	-1,9	-1,2	-5,1
	Eltérés a sokévi átlagtól	-3,3	-2,6	-3,2	-2,6	-2,6	-2,1	-2,3	-2,7	-2,4	-2,4	-1,8	-2,4
	Abszolút max. °C	4,2	6,3	6,2	11,6	7,3	12,1	9,9	6,5	11,3	10,4	11,3	4,4
	nap	23	24	20	19	20	18	19	19	19	19	19	5
	Abszolút min. °C	-13,6	-9,8	-14,1	-10,2	-10,5	-9,1	-11,4	-15,1	-12,0	-12,0	-12,5	-12,1
	nap	13	27	28	31	28	12	13	30	14	12	12	31
	Havi csapadékösszeg, mm	47	45	31	24	27	18	19	46	34	35	22	43
	Eltérés a sokévi átlagtól	0	-5	-22	-22	-20	-25	-16	+6	-6	-3	-20	-18
Napsütés havi összege, óra	21	24	—	21	30	27	38	29	47	27	17	72	
1969. jan.	Havi középhőmérséklet, °C	-2,6	-2,9	-3,2	-3,9	-3,2	-3,7	-4,0	-5,7	-5,5	4,7	-4,7	-5,3
	Eltérés a sokévi átlagtól	-0,7	-1,5	-0,7	-2,2	-1,0	-2,0	-1,4	-2,2	-2,2	-2,4	-2,2	+0,4
	Abszolút max. °C	9,0	8,0	7,4	10,2	8,2	8,8	6,7	8,4	6,0	8,7	10,1	4,3
	nap	31	30	31	31	31	31	16	31	17	16	16	17
	Abszolút min. °C	-16,3	-18,7	-19,1	-18,4	-15,6	-20,6	-16,7	-18,6	-18,0	-17,2	-20,0	-12,0
	nap	12	1	1	12	11	12	12	10	12	9	13	27
	Havi csapadékösszeg, mm	39	39	72	43	16	24	8	8	10	11	15	11
	Eltérés a sokévi átlagtól	+4	-1	+31	+2	-25	-12	-21	-24	-23	-22	-16	-39
Napsütés havi összege, óra	36	50	—	66	39	78	63	30	68	72	68	99	
1969. febr.	Havi középhőmérséklet, °C	-1,2	-1,0	-2,3	-0,6	-0,5	-0,6	-0,4	-0,8	-0,3	0,1	-0,1	-4,2
	Eltérés a sokévi átlagtól	-1,0	-1,2	-1,6	-0,8	-0,4	-0,8	+0,1	+0,4	+1,0	+0,8	-0,4	-0,1
	Abszolút max. °C	9,3	11,0	8,7	12,3	8,4	12,1	8,4	9,0	7,6	9,6	9,2	2,8
	nap	2	2	2	2	2	2	2	1	24	16	3	20
	Abszolút min. °C	-20,7	-18,2	-21,4	-11,4	-16,2	-15,6	-18,4	-21,0	-16,5	-20,0	-23,0	-12,6
	nap	11	11	11	11	11	11	12	12	12	12	12	11
	Havi csapadékösszeg, mm	66	85	77	89	121	112	84	92	54	71	108	157
	Eltérés a sokévi átlagtól	+26	+44	+39	+43	+78	+74	+53	+61	+20	+36	+74	+108
Napsütés havi összege, óra	31	48	—	48	22	38	40	19	42	52	43	34	

sőt Kunszentmiklóson pl. a sokévi átlag 400%-a esett. Budapesten 1841 óta nem esett ekkora csapadék februárban (136 mm). Legtöbb csapadékot Tengelicen mérték, 169 millimétert. De rekordnak számít a Zircen, Mohácson, Kecskeméten, Miskolcon, Túrkeven és Békéscsabán mért összeg is.

Jelentősebb hótakaró a hónap első napjaiban csak a magasabb hegyeken volt. A 4-én megindult havazás hatására az ország déli része, a következő napokban az északkeleti részek kivételével az ország egész területe hótakaró alá került. 7-én pl. Lengyel községben 70 cm-es hóvastagságot mértek. A további havazások az ország jelentős részén megbénították a közlekedést. A 20-án megindult esőzés gyors olvadást idézett elő, s 24-én mérhető hóvastagság már csak a magasabb hegyeken volt.

A vázolt időjárás az erdőgazdálkodásban változó mértékben éreztette hatását.

A csemetetermelésben és az erdőművelésben a munkák szünetelése miatt kisebb hatással volt. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a hirtelen beállt decemberi hideg miatt az ültetési munkákat korán abba kellett hagyni, s nagy lemaradás következett be a talajelőkészítő munkákban. A hőszegegy, hideg január minden bizonyonnyal jelentős kifagyást okozott. Ezt azonban csak tavasszal lehet felmérni. A februári nagy havazás és gyors olvadás miatt lejtős területen a víz nem tudott a fagyott talajba beszivárogni, vízmosságok keletkeztek. Laposan fekvő kertekben pedig a vízállás fogja a tavaszi munkák megindulását késleltetni.

A fahasználatra a decemberi és januári időjárás rendkívül kedvező volt. Mire a februári csapadékos időjárás beköszöntött, a termelés zöme lezajlott, lemaradás alig volt.

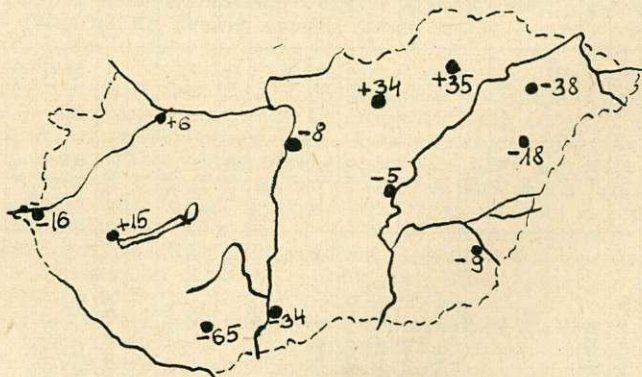
Annál jelentősebb hátrányt szenvedett a faanyagmozgatás. A februári hótól, majd olvadástól járhatatlan utak 40—50%-os lemaradást idéztek elő.

Erdővédelmi vonatkozásban az elmúlt tél hatását még nem lehet felmérni. Annyi azonban bizonyos, hogy sem hőtörés, sem zúzmarakárosítás a Mátra kivételével jelentős mértékben nem volt. Itt is csak a 800 m tengerszint feletti magasságot meghaladó állományok szenvedtek. Elsősorban a lucok csúcshajtásai törtek le.

A vadgazdálkodásra nézve csak a februári időjárás volt hátrányos. Ekkor a nagy hó miatt az etetés nagyobb gondot okozott, sőt a tolnai nagy havazás következtében az őzállományban jelentékeny elhullás következett be. Rágás sem fordult elő nagyobb mértékben.

Röviden ki szeretnék még térni a gazdasági év eltelt öt hónapjának összesített vízbevitelére. Különösen a csemetetermesztés és erdőművelés vonatkozásában lesz ez tanulságos.

A vízbeviteli mérleget 1968. okt.—1969. febr.-ig a mellékelt térképen tüntetem fel. A számok azt jelentik, hogy az 5 hónap összesített csapadékösszege milyen mértékben tér el ugyanannak az 5 hónapnak összesített sokévi átlagától.

Mint látjuk, pozitív eltérés csak Győr és Keszthely térségében, valamint a Bükkben és Mátrában található. Az ország többi részén kevesebb az őszi és téli csapadék összege a sokévi átlagnál. Ha ehhez még azt is figyelembe vesszük, hogy az előző gazdasági év országosan jelentős vízhiánnyal zárt, akkor a helyzet még kedvezőtlenebb lesz az idei tavasz induló vízkészlete tekintetében. Különösen nagy a vízhiány az ország déli részén és a Nyírségben.

Kíváncsinos tehát csemetekertjeinkben alaposan megvizsgálni a talaj átázott rétegének vastagságát, és ha kevés a talaj induló nedvessége, és ha a koratavaszi csapadék sem pótolja azt, már a vetés és dugványozás után alapozó öntözést kell alkalmazni.

Dr. Papp László